

at Kvindebevægelsen har hævet Kvindearbejdet paa mange Omraader og har styrket Kvindernes Viljekraft og Mod. »Utallige slumrende Anlæg er blevne vakte, utallige bundne Kræfter har opnaaet Bevægelsesfrihed«, og derigennem er store Skarer Kvinder af de besiddende Klasser blevne produktive i Stedet for forbrugende, selvforsørgende i Stedet for afhængige, livsglade i Stedet for livstrætte Medlemmer af Samfundet. Hun fremhæver, hvor langt rigere den opvoksende, kvindelige Ungdoms Liv er blevet, takket være Arbejdet og de mangesidige Interesser, der udfylder det. Paa den anden Side tager hun kraftig Ordet for gennem Beskyttelseslove og paa anden Vis at sikre Arbejderskerne mod gennem Mine- og Fabriksarbejde at blive uskikkede til at opfylde Moderkaldet.

»Moderskabets Hellighed« er stedse Kardinalpunktet for Ellen Key; hun frygter for, at en vis Retning indenfor Kvindebevægelsen skal gøre Kvinderne uvillige til at paatage sig Moderskabspligterne, og derfor opstiller hun paa ny Fordringen om, at Moderskabet skal lønnes af Staten, saaledes at Moder og Barn kan

leve under sunde og sorgfri Kaar. Modrene skal, ved Statens Hjælp, genvindes for Mand, Børn og Hjem, men under saadanne Forhold, at de som frie, menneskelige Personligheder kan udføre det vigtigste Arbejde i Samfundet, Omsorgen for den kommende Slægt.

Ellen Keys Modstandere bebrejder hende Mangel paa Logik i Forbindelse med et for vidt drevet Ønske om at give sine Tanker en populær Form, saaledes at disse undertiden forflades. Imidlertid vil Modstandere og Beundrere mødes i Erkendelsen af, at hun er en af de betydeligste nulevende Kvinder, at hun har sat mange Tanker under Debat, Tanker, af hvilke nogle allerede har slaaet saaledes Rod, at de er blevne Fælleseje. Hun har de højeste Ideer om Kvindens Betydning for Samfundsordningen, og hun fører dem frem med varm Begejstring og Idealisme. Kvinderne, ogsaa indenfor den Kvindebevægelse, der ofte var uenig med hende, skylder Ellen Key Tak for, hvad hun har gjort for at vække Anerkendelsen af Moderskabets Værdighed og Pligtfølelse mod den kommende Slægt.

Louise Neergaard.

Sociale Køberforeninger.

Foredrag holdt af Frk. cand. polit. *Elna Dahlberg.*

(Fortsat)

Den bedste Forstaaelse af disse Køberforeningers Formaal og Virksomhed, tror jeg, man faar ved at se lidt nærmere paa den internationale Kongres, som de sociale Køberforeninger afholdt i Genf i Septbr. 1908, hvor man som Talere hørte Repræsentanter baade for Frankrig, Tyskland, England, Schweiz, Italien og de forenede Stater. Af ikke mindst Interesse er de Beretninger, som paa Kongressens første Dag blev fordelt, hvori gaves historiske Fremstillinger af de alt eksisterende Køberforeninger.

Af disse Beretninger lærer man, at Byen New York har Æren af at være Førstemand paa Pletten med en social Køberforening; en saadan dannedes her i Aaret 1890. D. v. s. en Del Købere sluttede sig sammen for at forbedre Kvindernes Stilling indenfor Butikshandelen. Der ligesom herhjemme var der Overflod paa unge Piger, der søgte An-

sættelse som Ekspeditricer; man fordrede ingen videre Uddannelse, men bød heller ikke nogen videre Løn, eller rettere sagt en meget daarlig Løn. Ved en Enquête var disse Forhold blevne almindelig bekendt, et offentligt Møde blev afholdt, og Resultatet blev — en social Køberforening. I denne Køberforenings Vedtægter udtaltes:

1) Det er i Almenhedens Interesse, at alle Arbejder faar en ordentlig Løn.

2) Forbrugeren har Ansvar for det lønede Personales slette Kaar. Det er ham, der absolut vil have Varen til godt Køb, uden at ænse Betingelserne for det gode Køb.

3) Det er Forbrugeren Pligt at undersøge, under hvilke Betingelser de Varer, han køber, er forfærdigede og at forlange, at disse Betingelser skal være i det mindste moralske og tillade Arbejderen at leve anstændigt.